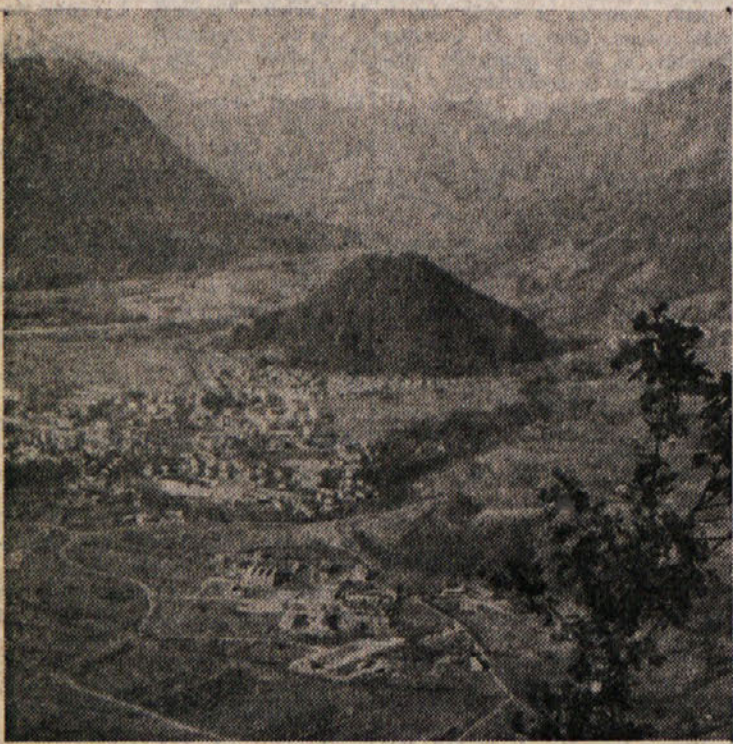

OB LETOŠNJEM OBČINSKEM PRAZNIKU TOLMINSKE

POGLAVITNI CILJ JE POSPEŠITI RAST ŽIVLJENJSKE RAVNI OBČANOV

Površinsko največja občina v Sloveniji - Gospodarska zaostalost terja hitrejši razvoj - Posodobiti je treba družbene odnose kmetov - Kulturni in drugi stiki občanov Tolminske s Slovenci iz zamejstva - Popotresno obdobje

Soška dolina, v ospredju del Tolmina. (Foto Pagon Andrej - Ogarev)

Tolminska se dni slavi svoj občinski praznik. Kot vsako leto 25. maja, so tudi letos prebivalci te severnoprimske občine s številnimi športnimi in kulturnimi prireditvami počastili spomin na tista težka vojna leta, ko se je na poziv Komunistične partije Jugoslavije in Osvobodilne fronte slovenskega naroda razsila oborožena vstaja in se je razplamtel uporni duh Tolmincev. Počastili so spomin na maj leta 1943, ko so prebivalci Tolminske množično odšli v partizane, spomnili pa so se tudi naporov tisočev tolminskih borcev, ki so delovali v oboroženih enotah narodnoosvobodilne vojske ter se poklonili šeststotin padlim in nad tisoč žrtvam zaporov, internacij in prisilnega dela. Sicer pa je tu di letos občinski praznik ne le priloženost za obujanje spominov na revolucionarno preteklost, temveč predvsem priložnost za trezno oceno sedanosti in prihodnosti občine.

Tolminska občina se je šele v zadnjih desetih letih začela nekoliko hitreje dvigati iz gospodarske zaostalosti. Tako so med drugim v svojem srednjeročnem planu Tolminci zapisali, da je njihov poglavitni cilj pospešiti rast življenjske ravni občanov, predvsem pa doseči razvojno stopnjo povprečne razine občine v Sloveniji. Zato so na Tolminskem, ki dosega le 64 odst. republiškega povprečja narodnega dohodka na prebivalca, sedaj pomembna predvsem ukinitve vlaganja v razvoj delovnih organizacij, povečanje produktivnosti dela, skladnejši razvoj v občini sami in reševanje številnih prečnih problemov infrastrukture. Le tako bo moč na Tolminskem ustvariti dovolj močno materialno osnovo gospodarstvu in izboljšati družbeni standard občanov.

Dosedanji počasen gospodarski razvoj tolminske občine je prav gotovo posledica geografskih in zgodovinskih značilnosti dežele. Pri tem velja omeniti predvsem oddaljenost in osebno občino, ki je s svojo površino 940 kvadratnih kilometrov največja v Sloveniji, razgibanost pretežno gorskega sveta, ki predvsem otežuje prometne povezave, pa tudi zgodovinsko dediščino dežele, ki je bila kot obmejno območje veskrozi izpostavljena različnim tujim interesom in vplivom. Šele po drugi svetovni vojni se je na Tolminskem zasnova obnove, ki je kasneje začela prerascati v industrijo. Tako je tudi v tej severnoprimerški občini nastopilo obdobje, ko je kmečko prebivalstvo začelo zapuščati zemljo. Toda zaradi prepočasnega razvoja industrije in z njo tudi možnosti za zaposlitev, so se začeli njeni prebivalci množično izseljevati v sosednje gospodarsko razvitejšje občine. Potresno leto pa je problem izseljevanja na Tolminskem še bolj poglobilo. Tako danes v 114 naseljih Tolminske živi še nekaj več kot 21 tisoč prebivalcev. Stalna upadanje števila občanov pa spremlja tudi njegova neugodna starostna struktura. Tako spada Tolminski v območje z najstarejšim prebivalstvom v Sloveniji. Toda na Tolminskem so prepričani, da bodo s hitrejšim gospodarskim razvojem, ki ga bodo usmerili tudi v oddaljene kraje, zajezili izseljevanje prebivalstva in obnovili življenje v gorskih in obmejnih vaseh.

Zemljske sile, ki so pred dvema letoma v nekaj trenutkih spreminile podobo naselij Tolminske ter življenje prebivalcev ob Soči, so celotno problematiko v občini še močno zaostrele. Široka solidarnostna akcija vse jugoslovanske družbe pa je omogočila v dveh letih zaključiti obnovo porušeni naselij. S solidarnostnimi sredstvi ter s številnimi delovnimi akcijami so na Tolminskem, kjer je potres poškodoval poleg drugega tudi več kot 60 odst. vseh stanovanjskih objektov, zgradili 1.100 novih hiš in temeljito obnovili kar 4.200 stanovanjskih objektov. Nastale so nove vasi: Breginj, Podbela, Sedlo, Stanovišče in nova naselja v Kobariču, Logah, Ladrjih, Volarjih, Zagi, Srpencih in še drugje.

Na Tolminskem, kjer se še vedno 17 odstotkov prebivalstva ukvarja s kmetijstvom, pa je izredno pomembna tudi popotresna obnova kmečkih gospodarskih poslopij. Po

tresni sunki so namreč poškodovali domala vse gospodarske objekte, predvsem pa tiste v breginjskem kotu in na Kobariškem. Tako so se na Tolminskem odločili obnoviti izgubljeno imetje v kmetijstvu in obenem posodobiti gospodarjenje in družbene odnose kmetovalcev z gradnjo dosedaj šestih sodobnih skupnih hlevov. Ti pomenijo predvsem praktičen poizkus združevanja dela in sredstev v zasebni kmetijski proizvodnji ter spreminjanje starih preživelih družbenih odnosov, pa tudi, kar je morda še najpomembnejše za kmečko mladino, odpiranje novih razvojnih možnosti v kmetijstvu. Uspehi pri ustanavljanju hlevskih skupnosti so na Tolminskem spodbudili kmetijske strokovnjake tudi pri izdelavi načrtov za obnovo nekaterih visokogorskih kmetij, gre za oživetje hitro izumirajočega planinskega gospodarstva, pa tudi za razvoj planšarstva in vedno bolj privlačnega kmečkega turizma na Tolminskem.

Hkrati s popotresno obnovo dežele in z novimi življenjskimi pogoji v sodobnejših domovih, pa se je močno spremenila tudi miselnost Tolmincev. Gre za popolnoma nov družbeno ekonomski položaj prebivalstva, ki je z obnovo stanovanjskih objektov moralo najeti preko 600 milijonov dinarjev različnih kreditov. Za njihovo socialno varnost, to je za sposobnost izpolnjevanja denarnih obveznosti, so sedaj potrebna predvsem dobra stalna delovna mesta. Ta pa so odvisna od stopnje gospodarske razvitenosti dežele.

Tako bodo na Tolminskem do leta 1980 vložili v posodabljanje in večanje obstoječih industrijskih obratov okoli 1,4 milijarde dinarjev, kar pa ne pomeni le 800 do 1000 novih delovnih mest, temveč tudi zaposlitev ljudi in novo življenje v krajih, ki so bili zaradi oddaljenosti do nedavnega obojeni na izumiranje. Poleg že ustanovljenih izločiranih obratov na šentviški planoti v Dolenji Trebuši in v Breginju, nameravajo na Tolminskem urediti proizvodnjo obratov še v Nemškem Rutu, Trenti, Gorenji Trebuši in na Livku.

Popotresna obnova pa je za Tolminsko pomenila tudi kakovosten premik v vzgojno - izobraževalnem procesu. Tolminska, ki ima sicer že stoletno šolsko tradicijo, je morala zaradi geografske razsežnosti ustanoviti in vzdrževati nadpovprečno veliko število šolskih objektov, ki pa so bili ob potresu v veliki večini močno poškodovani. Obnovo letih so dali na Tolminskem prednost in tako na vseh koncih občine že stojijo novi ali obnovljeni vzgojno - varstveni objekti, omeniti pa velja predvsem sodoben šolski center v Tolminu, ki bo omogočil razvijati program usmerjenega izobraževanja, ki je za deželo v obdobju gospodarskega poleta še kako pomembno. Na Tolminskem zato to nenehno poudarjajo in opozarjajo na pomen dobre kadrovske in štipendijske politike predvsem v delovnih organizacijah.

Seveda pa ostaja tudi na Tolminskem še veliko nerešenih, perečih problemov, ne le v zvezi s popotresno obnovo, ki pa je leta še bolj poglobila. Ne gre le za oživetje kmetijstva in gospodarstva za obnovo in novo gradnjo komunalnih naprav, cest, PTT omrežja, električnih naprav, v mislih imamo tudi oživljanje družbenega kulturnega življenja, ki je v zadnjih letih na Tolminskem skoraj povsem zamrlo. Nedavno so sestavili program prednostnih nalog za obnovo kulturnih domov in številnih narodnih spomenikov v Posočju. Tako bodo zagotovili strogo številišni pevski zborom, ki so najbolj aktivna oblika kulturnega življenja Tolminske, čeprav se v zadnjem obdobju zopet porajajo skupine, med katerimi velja omeniti Društvo slikarjev amaterjev, ki resno obetajo oživetje družbenokulturnega udejstvovanja na Tolminskem.

In ravno na kulturnem področju prebivalci obmejne Tolminske že dolgo sodelujejo s slovensko manjšino onstran meje. Srečanja pevskih zborov, izmenjava razstav likovnih stvaritev, pa tudi vse številnejša so športna srečanja. Srečanja Tolmincev z zamejskimi Slovenci iz Benečije so že tradicionalna. Z osimskimi sporazumi pa se odpirajo nove možnosti sodelovanja z manjšino tudi na drugih interesnih področjih in predvsem pa na gospodarskem področju. Narejeni so tudi že prvi koraki pri sodelovanju na področju solstva, vzgoje in izobraževanja ter na področju izkušenj v gradbeništvu v zvezi s popotresno obnovo. Tolminske družbeno - politične organizacije pa so že ustanovile gospodarsko komisijo, ki bo - kupaj s podobno italijansko komisijo proučevala najbolj pereča gospodarska vprašanja v zamejstvu.

Sicer pa je že program tedna letošnjega občinskega praznika in Dneva mladosti v Tolminu odraz sodelovanja z zamejskimi Slovenci. Tako so se na predpraznični dan mladinci iz raznih krajev onstran meje udeležili tradicionalnega teka po tolminskih ulicah, udeležili pa so se tudi številnih športnih tekmovanj. Teden slavnosti na Tolminskem pa bo v nedeljo zvečer zaključil koncert pevskih zborov, med katerimi bo tudi zbor iz prijateljskega mesta Casarsa della Delizia. KATJA ROZ

«MIP»
NOVA GORICA
n. sol. o.

TOZD
KLAVNICA TOLMIN
o. sol. o.
Tolmin Tel.: 81057

° nudimo vse vrste svežega mesa
° izdelujemo poltrajne in trajne
mesne izdelke

SE PRIPOROČAMO!

TOZD TOVARNA OBUTVE
TOLMIN

Smo izdelovalci ženske in moške obutve. Podjetje je specializirano za izdelavo ženskih in moških mokasinov vseh vrst.

Dnevna proizvodnja je 1.000 parov, od tega 600 parov mokasinov in 400 parov druge modne obutve.

Izdelujemo za domači trg ter izvoz. Trenutno je v TOZD zaposlenih 170 delavcev. Na domačem trgu prodajamo našo obutv v lastnih trgovinah, ki jih ima kombinat po vsej Jugoslaviji okrog 160.

Izvažamo predvsem na Vzhod in Zahod cca 40 odstotkov vse letne proizvodnje.

Smo sestavni del (TOZD) Industrijskega kombinata PLANIKA Kranj, ki ima v svoji sestavi 8 TOZD, ki so po vsej Sloveniji.

ISKRENO ČESTITAMO
OB PRAZNIKU OBČINE TOLMIN

PODJETJE
ZA GRADBENO
IN KOMUNALNO
DEJAVNOST
p.o. TOLMIN

- nizke in visoke gradnje
- komunalna dejavnost
- izdelovanje lokacijske dokumentacije
- izdelava betonov in betonskih izdelkov
- prevozne storitve

ISKRENO ČESTITAMO OB 25. MAJU
PRAZNIKU OBČINE TOLMINI

SKUPŠČINA OBČINE TOLMIN
in
DRUŽBENOPOLITIČNE
ORGANIZACIJE

čestitajo vsem delovnim organizacijam
in občanom
ob prazniku občine Tolmin

Lep pozdrav bralcem Primorskega dnevnika

ISKRA

Industrija avtoelektričnih izdelkov
Nova Gorica, n.sol.o. Nova Gorica

TOZD
TOVARNA AVTOELEKTRIČNIH SISTEMOV AET
TOLMIN

Izdelujemo:

- magnetne vžigalnike
- elektro opremo za diesel motorje
- visokokvalitetno keramiko
- termoregulacijske izdelke

Iskrene čestitke ob 25. maju, prazniku občine Tolmin

Lep pozdrav bralcem «Primorskega dnevnika»

IZDELUJE

ZA VAS VSE VRSTE IGEL ZA STROJNO
IN ROČNO ŠIVANJE,
RAZNOVRSTNE IZVIJAČE TER
INJEKCIJSKE IGLE

Zahtevajte naše kvalitetne izdelke pri vašem trgovcu.
Zaščitni znak TIK vam jamči kvaliteto naših izdelkov!

SE PRIPOROČAMO!

Iskrene čestitamo za praznik občine Tolmin

AVTOPREVOZ TOLMIN

Sedež: TOLMIN
Tel. 81511 — Telex 34335 YU Prevoz
TOZD «PREVOZ» — TOLMIN
Tel. 81040

- opravljamo vse vrste prevozov v tuzemstvu in inozemstvu s posebnimi vozili
- opravljamo servise vozil ZASTAVA, SKODA
- v lastnih delavnicah popravljamo TOVORNA vozila vseh vrst

ISKRENO ČESTITAMO OB PRAZNIKU OBČINE TOLMIN

TOLMIN
JUGOSLAVIJA

PODJETJE ZA PROIZVODNJO
DROBNE
INDUSTRIJSKE OPREME
IN KOVINSKE GALANTERIJE

PROIZVODNI PROGRAM:

1. elementi termoregulacije (termostati, termometri ...)
2. stikala (končna, vgradna ...)
3. regulacijska oprema za industrijo

Ob prazniku občine Tolmin iskreno čestitamo!

